

ОБЩИНА КРЕСНА-ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

ПК 2840, ГР.КРЕСНА, ул. "Македония" 96, тел. 0889848383, факс: 07433/87 30, e-mail: obstina_kresna@abv.bg

ДО ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ГР.КРЕСНА

ОБЩИНА КРЕСНА
Изх. № 09-00-313
01.09.2016 г.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от Николай Георгиев – кмет на община Кресна

Уважаеми дами и господа общински съветници,

На основание: чл.44,ал.2, чл.21, ал.1, т.12 и чл.21,ал.2 от ЗМСМА и във връзка с влизането в сила на новия Закон за предучилищното и училищното образование и изготвянето на Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците,

ПРЕДЛАГАМ:

Да разгледате и утвърдите Анализ и оценка на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от община Кресна.

НИКОЛАЙ ГЕОРГИВ
Кмет на община Кресна

ВС/ВД

ОБЩИНА КРЕСНА – ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

2840 гр.Кресна, ул. "Македония" №96, GSM 0899848383, www.kresna-bg.com

А Н А Л И З

НА СИТУАЦИЯТА И ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОБЩИНА КРЕСНА

I. ВЪВЕДЕНИЕ.

Настоящият анализ се изготвя във връзка с влизане в сила на новия Закон за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/ от 01.08.2016г. и изготвянето на Областна стратегия за личностно развитие на децата и учениците. Анализът обхваща период от две години. Проучването е извършено с активното участие на представители на всички заинтересовани страни в общината. Целта е да се отрази тенденциите в Община Кресна в контекста на променящата се социално-икономическа среда в Република България и е съобразен с изискванията на нормативната уредба и Закона за предучилищното и училищното образование.

II. МЕТОДОЛОГИЯ

Проучването на ситуацията в община Кресна е фокусирано върху нуждите от подкрепа, разглеждани в общия контекст на социо-икономическите проблеми, политики и мерки за социално включване на децата от рисковите групи и децата с изявени дарби. Оценката на потребностите е основа за планирането – тя е необходима, за да може да отговори на реалните нужди за, да съответства на реалните възможности и капацитет. Анализът цели да очертава някои приоритетни потребности от социална защита, необходимостта от развитието на конкретни дейности, както осигуряване на необходимите услуги в подкрепа личностното развитие на децата и учениците.

III. АНАЛИЗ НА ГРУПИТЕ В РИСК В ОБЩИНА КРЕСНА.

1. Фактори, които пораждат рисък за различни групи от населението.

При първоначалния анализ на социо-демографската картина на общината се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение, неравностойна позиция на пазара на труда, многодетство, трайна липса на собственост и доходи в семейството, противообществени прояви засягащи децата. На основата на тези характеристики се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени.

Основополагащ фактор за нормален стандарт на живот е размерът на доходите, който може да осигури всички останали сфери на живот. Засегнати от този фактор са всички групи от населението, но размерът и периодичността на доходите оказва въздействие върху формирането на рисковите групи и уязвимост на индивидите в комбинация със следните други фактори:

- безработица при хората в трудоспособна възраст;
- структура и численост на семейството;
- увреждане или здравословен проблем на член от семейството;
- липса на жилище.

2. Характеристика на рисковите групи в община Кресна.

При анализа на рисковите групи беше констатирана липсата на достатъчно точни данни за броя на децата, /лицата/, които попадат в съответните групи, особено в случаите на потенциален риск. Така например, само наличието на много деца в семейството не може да бъде предпоставка за социално изключване, ако към тази характеристика не са включени и други, като продължителна безработица, липса на жилище, ниско образование на родителите.

Характерно за народопсихологията в България е споделената отговорност между членовете на разширеното семейство при предоставяне на грижата за децата, както на децата с увреждане, така и на децата в норма.

В общината е широко разпространена практиката в семействата от всички социално-икономически прослойки, грижата за децата традиционно да се разпределя между различните поколения в рамките на семейството, където бабата и дядото вземат ръководната роля. Много често родителите реално отсъстват, тъй като са на работа и в други населени места или в чужбина.

По данни на отдел „Закрила на детето“ в община Кресна е налице трайна тенденция да се настаняват за отглеждане в приемни семейства деца от ромски произход от други населени места, които са в потенциален рисък. Основните причини са бедност, трайна безработица на родителите, ниска възраст на биологичната майка, недостатъчен родителски капацитет, лоши битови условия и преценка за рисък за отглеждането на децата от социалните работници. За периода 2014-2016г. настанените в приемни семейства деца са трийсет, от които осем между 0 и 2 години. В голямата си част децата настанени в приемни семейства, не са посещавали детска градина, нямат елементарни битови и хигиенни навици и са в рисък от отпадане от училище. За да се подпомогне превенцията на настаняването и да се създадат условия за тяхното социално включване, е нужно да се използват пълно ресурсите на образователната система. За целта е

необходимо да са повиши ефективността на партньорство между двета сектора, тъй като ресурсите и на образователната система, и на социалните услуги не са достатъчни. Степента на ангажираност и отговорност на семейството е различна и е необходимо да се развива връзката с децата. Трябва да се развиват услуги за директна работа с цел превенция и реинтеграция чрез изграждане на родителски умения, предоставяне на алтернативни форми на грижа, използване на ресурсите на междусекторно партньорство с детските градини, училищата, ДСП и ДБТ.

Голяма част от трудностите при осъществяване на адекватни политики, мерки и услуги по закрила на детето са свързани с отговорностите по отношение на детето. Групите, които се формират във връзка с грижата или отсъствието на грижа за децата от страна на биологичните родители са:

- деца, чиито родители имат трудности при отглеждането им – липса на достатъчно възможности /доходи или родителски капацитет/;
- наличие на увреждане на детето;
- проблемно поведение на детето;
- деца с мярка за закрила;
- деца настанени при близки и роднини.

Деца с увреждания

По предоставени данни от Отдел „Закрила на детето“ в община Кресна към месец август 2016г. има регистрирани осем деца с увреждане. В тази група са включени деца с физически, умствени, психически, сензорни и комплексни увреждания.

Независимо от направените промени през последните години по отношение на подпомагането и предоставянето на услуги на родители, които отглеждат дете с увреждане, направеният анализ показва, че все още основните затруднения на родителите са от финансово естество /осигуряване на лекарства, консумативи, лечение, рехабилитация/.

В същото време потребностите на децата с увреждания са свързани с възможностите за включване и реализация. По-голяма част от децата с увреждания посещават детските градини и училищата. Те са обхванати от ресурсно подпомагане. С тях работят двама ресурсни учители, логопед и психолог.

Основните потребности на децата с увреждания са:

- достъп до образование в общеобразователни училища;
- равен достъп до услуги;
- осигуряване на достъп до адекватна здравна грижа;
- придобиване на умения и навици за самостоятелен живот;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда;

- осигуряване на възможности за професионална квалификация;
- осигуряване на подкрепяща среда за семейството и близките на децата с увреждане;
- интеграция в общността.

Деца в многодетни семейства

В Община Кресна има двайсет и две деца отглеждани в многодетни семейства. Всички те живеят в биологичните си семейства. В две от тези семейства има по две деца с увреждане. В по-голямата си част именно децата в многодетните семейства от общината са от групата на нередовно посещаващите училище, както и от ранно отпадащите.

Деца на самотни родители

За анализираният период в община Кресна са регистрирани общо 14 деца на самотни родители. Не малка част от тях са от рискови групи.

Деца на непълнолетни и майки под 18 години

В община Кресна има едно дете на майка под 18 години.

Деца, жертва на насилие

По данни на Отдел „Закрила на детето”, в община Кресна има регистриран случай за едно дете жертва на насилие. Детето се отглежда в биологичното си семейство с нисък родителски капацитет. В същото семейство има и дете, което е отпаднало от училище.

Деца, настанени при близки и роднини

Настаняването на деца при близки и роднини е една от формите на споделена грижа в рамките на разширеното семейство и намира широко приложение през последните години. В Община Кресна има три деца, настанени при близки и роднини. В два от случаите се наблюдава затруднение при усвояване на учебния материал. Едно от децата посещава Център за социална рехабилитация и интеграция, а за другото съществува риск от отпадане от училище. Това са случаи, които са минали пред Отдел „Закрила на детето” и е наложена мярка за закрила. При тези деца е необходима подкрепа на хората, които са поели грижата за отглеждане на децата вместо техните биологични родители. Проблемите се отнасят до потребностите на децата да получават адекватни грижи и до потребностите на роднините и близките да бъдат подкрепяни при предоставяне на грижите за настанените при тях деца.

Деца с проблемно поведение

В община Кресна за период от две години има регистрирани петнайсет деца с проблемно поведение, от които осем са по Възпитателно дело. Може да се твърди, че системата за закрила на детето не разпознава в достатъчна степен тези деца като деца в рисък, т.е. те не са приоритетна група, независимо че социален работник взема участие в работата на Местните комисии за борба с противобществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБПГМН/.

Деца в рисък от отпадане от училище

По данни предоставени от СУ „Св.Паисий Хилендарски” гр.Кресна, има три деца, които са застрашени от отпадане от училище, а две деца са отпаднали през анализираните години. Идентифицирането на децата, нередовно посещаващи училище, се усложнява от практиката педагогическите колективи да прикриват отсъствията им, за да се запази броят на учениците, тъй като от него зависят средствата за издръжка на съответното учебно заведение.

Основните проблеми, водещи до отпадане на децата от училище са:

- липса на мотивация на децата за посещаване на училище;
- занижен родителски контрол;
- неприемане на образоването като ценност;
- недостатъчни доходи на семейството и бедност.

Основните идентифицирани нужда са:

- включване на учениците в групи за допълнителна подготовка;
- създаване на подходящи условия за ангажиране свободното време на учениците;
- увеличаване на привлекателността на училището чрез разширяване на извънкласните занимания съгласно интересите на учениците;
- работа със семейството за развиващо мотивация за образование.

За учебната 2014/2015 и 2015/2016г. на ресурсно подпомагане в община Кресна има осемнайсет деца, като за всяко дете със специални образователни потребности въз основа на училищния учебен план има разработен индивидуален учебен план, който се утвърждава със заповед на директора на СУ „Св.Паисий Хилендарски”. Индивидуалния учебен

план на учениците със специални образователни потребности може да съдържа само част от учебните предмети, определени в рамковия, типовия или в училищния учебен план. За обучението по всеки предмет от индивидуалния учебен план екипът е разработил индивидуална учебна програма, която се утвърждава от директора на училището. Индивидуалната учебна програма за учениците със специални образователни потребности е разработена въз основа на рамкови изисквания, определени с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

В зависимост от това, кои са водещите фактори за развитието, ученето и участието на детето, имаме не една група, деца със специални образователни потребности, а няколко различни групи, в зависимост от водещите фактори:

- биомедицински фактори (дете със специални образователни потребности, дете с хронични заболявания);
- фактори на заобикалящата среда (дете в рисък);
- фактори на взаимодействието между детето и средата (дете от всяка от групите);

За съжаление има деца, които срещат затруднения при усвояването на учебния материал, деца с трудно поведение и са в рисък от отпадане от училище, но поради различни причини или предразсъдъци, родителите не желаят децата да ползват услугите на ресурсното подпомагане.

В голямата си част децата с увреждане и децата в рисък са интегрирани в училището, детските градини и в Център за социална рехабилитация и интеграция /ЦСРИ/, с изключение на тези с дълбока умствена изостаналост и тежки физически увреждания. Психологическата подкрепа за родителите се оказва основно от отдел Закрила на детето, което не е достатъчно.

Много често проблемите при децата са провокирани от проблеми, свързани с родителския капацитет и липсата на услуги за подкрепа на родителите. В повечето случаи децата са вече случаи на ОЗД. Голяма част от случаите са деца с проблеми в училище. Много от децата попадат в рисковите групи, тъй като родителите имат трудности при отглеждането им поради социално-битови проблеми, липса на постоянни доходи в семейството, многодетни семейства, нисък родителски капацитет, проблеми породени от липса на умения или невъзможност за родителстване. Това са проблеми свързани с обективни трудности при отглеждане на децата, т.е. дадености, които са факт и нямат отношение към личността на родителите.. Тези проблеми са свързани предимно със субективните трудности на родителите за осъзнаване и посрещане на

към личността на родителите.. Тези проблеми са свързани предимно със субективните трудности на родителите за осъзнаване и посрещане на потребностите на децата в случаи на непълнолетни родители, непълни семейства, разведени родители, родители с увреждания, родители, които са в чужбина. Друг фактор, оказващ изключително влияние за формиране на групата деца в рисък е ниското културно-образователно ниво на родителите съчетано с ниския социално-икономически статус.

Деца с изявени дарби

С цел насърчаване на творческите заложби и потребности на деца с изявени дари, в Общинската програма за закрила на детето са заложени дейности за развитие на индивидуалните възможности и интереси на децата с изявени дарби. В общината няма регистър за деца с изявени дари, но по данни на СУ „Св.Паисий Хилендарски“ за анализирания период има пет деца класирани на първо, второ или трето място на конкурси, олимпиади или състезания в областта на науката и изкуството, на национално и регионално равнище.

Предвид описаните случаи е необходимо да се осъществяват дейности по превенция на децата в рисък , както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се отнася до индивидуалната и специализираната помощ за деца и ученици с комплексни нужди. Съгласно ЗПУО се реализира чрез: работа с дете и ученик по конкретен случай; психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания; осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти; предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;

цели. Осигуряването на двете нива на допълнителната подкрепа е свързано с участие на ресурсни учители и рехабилитатори за адаптиране и модифициране на учебната програма и различни технологии за обучение и развитие.

Предвид пътеводната роля на семейството е необходимо е да се въведе функция свързана с осъществяване на връзката между училището и семейството на детето, за целите на достигане до деца, които не посещават училище или имат трудности с редовното посещаване и са в риск от отпадане. Тази задача може да се изпълнява от специалистите в детската градина и училището, като връзката и сътрудничеството с родителите е необходимо да бъде изграждана, както отвътре, така и отвън т.е. между родителите и по-голямата общност в най-добрия интерес на детето.

Анализът на ситуацията и оценката на потребностите от подкрепа на територията на община Кресна е утвърден от Общински съвет с Решение №..... по протокол №..... от ..... 2016г.